

ABORDĂRI INOVAȚIONALE DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Elena STRATAN,
șef serviciu Asistență de Specialitate

Moto:

*Dezvoltarea profesională a specialistului din informare, construirea carierei trebuie
aliniată mereu cerințelor europene.
/ Nicoleta Marinescu/*

Formarea profesională în instituția infobibliotecară se bazează pe o abordare sistemică, planificată, metodologică și etapele formării incluzând componentele manageriale: politica de formare, identificarea necesităților de formare, stabilirea cerințelor de formare (anchete în rândul personalului), stabilirea responsabilităților de formare, planificarea formării, proiectarea activităților de formare (*Programul de dezvoltare profesională, Școala Noului Angajat*), derularea activităților de formare, evaluarea activităților de formare.

Calitatea serviciilor oferite de bibliotecă sunt determinate de buna pregătire și instruirea continuă a personalului acesteia. Sincronizându-se cu rigorile și valorificând experiențele internaționale, Biblioteca universitară bălțeană și-a structurat programul de dezvoltare profesională în conformitate cu Declarația IFLA *Dezvolta-*

rea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe și Euroreferențialului privind competențele profesioniștilor europeni în domeniul informării și documentării.

O bună experiență necesită respectarea a 10 principii de bază: evaluarea periodică a nevoilor de învățare; gamă largă de oportunități de învățare, atât formală, cât și informală; spiritul organizațional și managerial din partea celor chemați să se ocupe de dezvoltarea profesională și educarea continuă a personalului; diseminarea largă a informației privind educarea continuă și a surselor de informație; activități legate de educarea continuă; documentare substanțială vizavi de participarea persoanelor fizice la procesul de învățare; un minim de 0,5 pînă la 1% din bugetul

instituției alocat dezvoltării profesionale; 10% din orele de muncă să fie alocate pentru participarea la workshopuri, învățare la locul de muncă; evaluarea ofertelor și programelor de educație continuă și de dezvoltare profesională; un program de cercetare care să evalueze starea **DPC** (*Dezvoltarea Profesională Continuă*) și care să examineze eficacitatea și rezultatele educării continue și a programelor de dezvoltare profesională continuă (1; 3, p. 286).

Euroreferențialul, privind competențele profesioniștilor europeni în domeniul informării și documentării (http://www.bmms.ro/conținut/doc/p13_Euroref.pdf), este un ghid al eurocompetențelor care identifică competențele și aptitudinile cerute de profesioniștii în informare și documentare, conține o listă de treizeci și trei de domenii de competențe repartizate în cinci grupe (Informare - Tehnologii - Comunicare - Management - Alte cunoștințe) și douăzeci de aptitudini - suport pentru dezvoltarea competențelor. Competențele se regăsesc etalate pe o scară cu patru nivele, după locul de muncă al fiecăruia:

1. Specialistul stăpânește un vocabular de specialitate, poate efectua câteva operații fără complexitate sporită, în general, are o cultură temeinică în domeniul respectiv (I, T, C, M, S).
2. Specialistul stăpânește instrumentele de baza, efectuează operații specializate, este capabil să colaboreze cu alți specialiști în soluționarea

unei anumite probleme. El poate propune deschiderea unor noi servicii.

3. Specialistul cunoaște toate tehnicile meseriei, știe să comunice despre ele, știe să le utilizeze. Poate interpreta o situație, poate adapta sau chiar crea un instrument.
4. Specialistul stăpânește metodologia, poate concepe sisteme noi de audit, de management al informației la locul său de muncă sau chiar în rețea. (2; 4, p. 115).

Euroreferențialul I&D a fost conceput de către Consiliul European al Asociațiilor din Informare - Documentare, tradus de către specialiștii români în cadrul programului „Leonardo Da Vinci”, ABIDOR (Euroreferențial I&D, Ed. a 2-a, rev. integral. Vol. 1- 2. Trad. vol. 1 : Julieta Moleanu și Marie Trancu - Boscoff, vol. 2 : Nicoleta Marinescu). El este un instrument util și necesar uniformizării profesiei, cunoașterii evoluției posturilor, actualizării programelor universitare, a modulelor de formare, precum și formatorului, care dorește să-și actualizeze programele, să modernizeze suporturile pedagogice pentru a le sincroniza cu cerințele mediului profesional, profesioniștilor în domeniul informării în activitate, specialiștilor care vor să-și cunoască mai bine locul de muncă, să identifice competențele pe care trebuie să le aibă pentru îmbunătățirea activității, la întocmirea unui curriculum vitae, tinerilor pentru orientarea profesională, responsabililor de formarea sau modificarea programelor. (2; 4, p. 112).

Respectând rigorile Euroreferențialului, la elaborarea / proiectarea programului de dezvoltare al Bibliotecii

universitare au fost luate în calcul cele 33 domenii de competență, fiind selectate pentru fiecare domeniu acțiuni de formare și stabilite nivelele de competențe (1 - 4). Toate grupurile de competențe au fost concepute drept module.

Astfel, în Modulul Informare, domeniul de competență Relații cu utilizatorii au fost propuse acțiunile: Colecțiile Punctului de informare al Biroului Consiliului Europei / Banca Mondială / AGEPI, Metode de promovare a colecțiilor și serviciilor: studiu de caz - Serviciul Literatură în Limbi Străine; în domeniul Înțelegerea mediului profesional au fost preconizate activități de studiere a Documentelor IFLA: Dezvoltarea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe ABRM: Rezoluția Congresului al VI-lea al Bibliotecarilor din Republica Moldova, 4 - 5 noiembrie 2008; în domeniul Aplicarea legislației privind informarea (Proiectul Legii cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, Standarde în vigoare); domeniul Analiza și reprezentarea informației (Fișiere de autoritate: Vedete de subiect - Algoritm de constituire, Descrierea analitică); domeniul Comunicare orală (Organizarea / prezentarea unei reviste bibliografice); Diagnostic și evaluare (Planificare strategică. Analiza SWOT, Raportarea activității Bibliotecii în anul 2009) etc.

Planificarea activităților de instruire a personalului Bibliotecii are loc numai după examinarea prealabilă a necesităților de instruire curentă, necesități exprimate de bibliotecari în cadrul unor sondaje. Astfel, a fost lansat Chestionarul de evaluare a nevoilor de instruire a personalului Bib-

liotecii Științifice, chestionar la care au răspuns 50 de bibliotecari. Chestionarul a conținut întrebarea: *Ce teme considerați că ar fi necesare să fie incluse în Programul de dezvoltare profesională pentru anul 2009?* Analizând răspunsurile, am constatat următoarele: pentru tehnologii informaționale au optat 54 % din respondenți (sisteme integrate TinRead, SIBIMOL, catalogare în format UNIMARC); pentru comunicarea cu utilizatori - 20% (tehnici de comunicare, conflictele, tehnici de negociere); pentru activități de informare - 12%; (elaborarea revistei bibliografice, organizarea unei expoziții); pentru conservarea / securizarea colecțiilor - 10 %; pentru management / marketing - 8 %; pentru cultura informațională - 6 % și pentru tema standarde - 4 %.

Echipa de lectori-formatori, responsabilă pentru realizarea programului, a fost constituită în funcție de competențele în domeniu și nu numai. Realizarea activităților de instruire a fost organizată în grupuri de 5-10 participanți, fără a afecta procesul de deservire a utilizatorilor, inclusiv exercițiile de diseminare a informațiilor, privind participarea la acțiuni de instruire naționale / internaționale. Formatorul elaborează un formular de evaluare a modulului / ședinței, indicând tema, durata, perioada și locul de desfășurare, metodele pedagogice folosite, numele lectorului și numărul cursanților (5 - 10), forma de evaluare. Un chestionar de evaluare a modulului

privind metodele de lucru, calitatea echipamentelor, creativitatea și modul de abordare a subiectului, rezultatele obținute, impactul asupra activității viitoare a bibliotecii este pus la dispoziția participanților.

Cele mai frecvente forme de prezentare au fost expozițiile, lucrările practice, demonstrațiile, studiile de caz, atelierele, workshop-urile, trainingurile etc.

Suporturile educaționale sunt prezentate în PowerPoint și în format tradițional, stocate în Laboratorul de specialitate al Bibliotecii. Programul își propune ca materialele create cu ocazia sesiunilor de instruire să devină instrumente utile comunității bibliotecare.

Evaluarea programului este preconizată pentru finele anului calendaristic, fiind redactate în acest scop teste specifice.

Bibliotecarii tineri sunt și audienți ai Școlii Noului Angajat. În luna mai curent a fost organizată pentru ei o sesiune de instruire, urmată de o testare finală. Numărul de puncte acumulate este adus la cunoștința cursantului, sugerându-i-se, după caz, că va avea loc o testare suplimentară cu îndeplinirea recomandărilor respective, realizarea cărora a fost verificată ulterior. În rezultat, la 5 octombrie, de Ziua Bibliotecarului, tinerii angajați au primit certificatul de absolvire.

Din șirul celor mai semnificative activități de instruire ale anului în curs ținem să menționăm următoarele:

- *Training-ul interactiv* și diseminarea informațiilor

de la întâlnirea cu Andrei Socolov, reprezentantul companiei EBSCO Publishing în Rusia, Belarus, Moldova, organizată la Chișinău pe 7 - 8 aprilie 2009, privind posibilitățile de navigare EBSCO Host 2.0, formator Valentina Topalo. Bibliotecarii au efectuat căutări în cele 13 baze de date, abonate de Bibliotecă prin Consorțiul eIFL Direct, care, recent, au fost asigurate cu traducător în limba rusă. Într-un viitor apropiat se preconizează traduceri și în limba română. Elena Harconița, directoarea Bibliotecii, a apreciat noile posibilități de utilizare EBSCO, specificând oportunitatea trainingului în extinderea abilităților de operare cu bazele de date EBSCO, promovarea mai relevantă în comunitatea universitară a resurselor științifice electronice.

- Ciclul de lecții *Activitatea expozițională versus imaginea Bibliotecii*, care a cuprins organizarea de către toate serviciile de Relații cu Publicul a unor modele de expoziții tematice reprezentative și prezentarea lor în fața publicului bibliotecar. Autorii expozițiilor au ținut să modeleze conceptul structural, aducând elemente de noutate, utilizând materiale vizuale relevante, prezentări în PowerPoint etc. Activitățile au finalizat cu o masă rotundă în cadrul căreia managerii și bibliotecarii au efectuat analize, și-au expus opiniile vizavi de parametrii / cerințele tehnologice în vigoare: actualitatea, profunzimea deschiderii temei, asigurarea bibliografică, interactivitatea, elementul de noutate, gradul de accesibilitate.

- Atelierul Profesional Studiere și aplicarea / promovarea standardelor bibliotecare la care au participat bibliotecarii din domeniu și unde a fost prezentat *Standardul SR 13420 Clasificare Zecimală Universală*. Indici de bază, aplicat de specialiștii în biblioteconomie și documentare. Finalitatea acestui atelier a urmărit aplicarea eficientă a reglementărilor legate de activitatea în domeniul informării și documentării în instituția infobibliotecară. Formatorul Irina Zălăgaev, șef serviciu Catalogare Clasificare, a evidențiat obiectul, domeniul de aplicare, structura, conținutul standardului, răspunzând la întrebările participanților. La rândul său, Lina Mihaluța, director-adjunct, membru al Comitetului Tehnic Nr 1, a prezentat informația despre rezultatele ședinței CT Nr 1 din 9 aprilie la care au fost puse în discuție standardele în vigoare din domeniul biblioteconomic.
- *Raportul despre activitatea BȘU*, informația despre lucrările *Simpozionului Anul Bibliologic* (BMC „B. P.

Hașdeu”), despre *Atelierul profesional „Creativitatea, Inovația, Bibliotecarul”* (AGE-PI) etc.

Reorganizarea Programului de dezvoltare profesională în cadrul Bibliotecii și prin aplicarea Euroreferențialului (utilizarea diverselor module), oferă bibliotecarilor posibilitatea să-și valorifice, să autoevalueze competențele, să-și structureze etapele de devenire profesională, contribuind, în consecință, la formarea utilizatorului.

Cerințele în informare se extind rapid, programele de dezvoltare profesională locale nu sunt suficiente, se impun programe de formare profesională care necesită și implicarea Ministerelor și ABRM în elaborarea și aprobarea unor strategii de formare în concordanță cu standardele internaționale. Astăzi, instituțiile antrenate în formare trebuie să organizeze noi sisteme de instruire continuă care să ofere profesioniștilor posibilitatea îmbunătățirii competențelor și aptitudinilor, unei cariere notabile.

Referințe bibliografice:

1. Declarația IFLA Dezvoltarea profesională continuă: Principii și acumularea celei mai bune experiențe. [on-line]. [citat 10 octombrie 2009]. Disponibil pe Internet: <URL: <http://www.ifla.org/VII/s43/index.htm#Publications>; <http://abrm.md/files/iflainstruire.pdf>
2. Euroreferențial. [on-line]. [citat 12 octombrie 2009]. Disponibil pe Internet: <URL: http://www.bmms.ro/conținut/doc/p13_Euroref.pdf>
3. Marinescu, Nicoleta. Biblioteconomie în întrebări și răspunsuri. Pref. Maria Micle. Postf. Elena Leonte. Iași : PIM, 2009. 358 p. ISBN : 978-606-520-600-7
4. Marinescu, Nicoleta. Dezvoltarea profesională biblioteconomică-culegere de interviuri, articole, comunicări, proiecte. Iași: Principes Edit, 2007. 143 p. ISBN : 978-973-1783-44-4